

APLICATIU
GUIA DOCENT
PROVISIONAL

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent
Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Seminari de Filosofia Moderna
Codi	
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	4t, 1er semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Jesús Hernández Reynés
Departament	Filosofia
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/109
Telèfon (*)	93 581 17 34
e-mail	
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

(Afegiu tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

A les assignatures de primer es podria incloure informació sobre els coneixements mínims necessaris per a cursar l'assignatura, com a consells sobre quins temes repassar

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

Resultats d'aprenentatge

Competència

6.- Continguts de l'assignatura

SPINOZA

El curs consisteix en la lectura completa de l'*Ètica* de Spinoza.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

Les classes es basen en la lectura i comentari del text complet de l'*Ètica* de Spinoza.

La dinàmica de classe fa necessària la lectura fora de l'horari d'aula de textos que després seran tractats a l'aula.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

classes magistrals, exposicions i debats	45	

Supervisades

Informes	10	
Tutories	20	

Autònomes

Lectures obligatòries	75	

8.- Avaluació

L'avaluació es farà sobre tres activitats: participació a classe (40%), treball escrit (30%) i prova escrita (30%).

Es considera no presentat l'alumne que no es presenta a alguna de les activitats d'avaluació (totes són obligatòries).

Totes les proves es poden recuperar en el període que té com a límit la data d'avaluació final, marcada pel Deganat. La participació a classe es recuperarà, si és el cas, mitjançant una prova oral.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
------------------------	-------	------------------------

Participació a classe		
Treball escrit		

Prova escrita		

9- Bibliografia i enllaços web

Bibliografia.

Fonts

SPINOZA, Benedictus de. *Opera posthuma, quorum series post praefationem exhibetur*. La Haia: 1677. És l'*editio princeps* de l'*Ètica*.

GEBHARDT, Carl. *Spinoza Opera*. 4 volums. Heidelberg: Carl Winters Universitat, 1925. Es considera l'edici3 estandard, per3 tamb3 s'ha mostrat amb certs defectes.

SPRUIT, Leen; TOTARO, Pina. *The Vatican Manuscript of Spinoza's Ethica*. Leiden-Boston: Brill, 2011. s la transcripci3 del manuscrit de l'*tica* trobat a la Biblioteca Vaticana l'any 2011. s l'únic exemplar manuscrit que es conserva.

Traduccions

SPINOZA, Baruch. *tica*. Edici3, traducci3 i pr3leg de Josep Olesti. Barcelona: Marbot, 2012. s la traducci3 que farem servir a classe.

SPINOZA, Baruch. *tica*. Traducci3, pr3logo y notas de Vidal Pea. Madrid: Alianza, 2011.

SPINOZA, Baruj. *tica demostrada según el orden geom3trico*. Edici3 y traducci3 de Atilano Domínguez. Madrid: Trota, 2009.

Edicions digitals

L'*editio princeps*:

<http://books.google.es/books?id=98M9AAAAcAAJ&printsec=frontcover&hl=es#v=onepage&q&f=false>

Ethica DB. Publication hypertextuelle et multi-versions de l'Ethique de Spinoza:

<http://www.ethicadb.org/>

Inclou la versi3 llatina de Gebhardt, la traducci3 francesa de Charles Appuhn, la traducci3 anglesa de R.H.M. Elwes, la traducci3 alemanya de Jakob Stern, la traducci3 italiana de Renato Peri, la neerlandesa de Nico van Suchtelen y la traducci3 espanyola de Vidal Pea. T3 en marxa tamb3 un thesaurus i altres funcionalitats.

Ethica (Spinoza), App d'Android:

https://lh3.ggpht.com/Zy9ACidbmnaiRHNGnT7UZIBLGGK_FGV92m1b884g7IbEKsWMWEbeG6-l2XYm-bba7yk=w78-h78

Funciona amb mòbils i tablets amb Android accedint a *Ethica DB*. Inclou les mateixes versions que aquesta edició hipertextual.

Bibliografies

“Boletín de Bibliografía Spinozista”. Des de l'any 1969, la revista *Anales del Seminario de Historia de la Filosofía*, de la Facultad de Filosofía de la Universidad Complutense, publica un butlletí amb recensions d'obres sobre Spinoza que es publiquen arreu. Ja porten 13 edicions.

Spinoza-Bibliografie. Edició digital a cura de Manfred Walther: <http://www.spinoza-bibliografie.de/>

Bulletin de bibliographie spinoziste (B.B.S.). Elaborat pel Groupe de Recherches Spinozistes (CNRS/CERPHI) en col·laboració amb l'Association des Amis de Spinoza: <http://cerphi.net/spip.php?rubrique23>

Estudis

ALAIN. *Spinoza*. Barcelona: Marbot, 2008. Alain és el pseudònim d'Émile-Auguste Chartier, filòsof francès que va viure entre 1868 i 1951. Com a professor del Liceu Enric IV, va tenir d'alumnes Raymond Aron, Simone Weil i Georges Canguilhem. El seu llibre sobre Spinoza data de 1901, quan va ser publicat per primer cop per P. Delaplane, malgrat que aquesta edició tradueix la de Gallimard de 1996. Sense declarar-se spinozista, fa una aproximació a Spinoza amb un estil allunyat de la pretensió erudita o fins i tot crítica. Explica Spinoza com si el volgués sintetitzar a la manera en què Spinoza mateix ho podria haver fet.

BENNETT, Jonathan Francis. *A study of Spinoza's Ethics*. Cambridge (U.K.): Cambridge University Press, 1983. Obra d'un especialista anglosaxó de Spinoza de renom. En el tema concret de les “maneres infinites”, Bennett segueix Curley en la tesi de fer-les seguir de la naturalesa absoluta dels atributs, defensant, doncs, que, amb la noció de moviment, Spinoza es refereix a les lleis cartesianes del moviment i del repòs.

CRISTOFOLINI, Paolo. *La scienza intuitiva di Spinoza*. Nàpols : Morano Editore, 1987. L'autor estudia, entre altres coses, el pas de la imaginació al coneixement en Spinoza. El llibre s'ha reeditat, a Edizioni ETS, el 2009.

CRISTOFOLINI, Paolo. *Spinoza edonista*, Pisa: Edizioni ETS, 2002. Llibre breu (90 pàgines) que recull cinc treballs en què es defensa un Spinoza centrat en la felicitat, que caracteritza la saviesa, contra el temor i la por, que caracteritza la superstició. Els treballs se centren, més aviat, en el *Tractat teològic-polític*. L'autor analitza les influències de Lucreci, Tàcit i Maquiavel en el pensament de Spinoza. Cristofolini és l'autor d'una de les més recents (2010) i millors edicions crítiques, amb el text llatí i la traducció italiana, de l'*Ètica*.

DELEUZE, Gilles. *Spinoza y el problema de la expresión*. Barcelona: Muchnik, 1975. Es tracta de la tesi de doctorat de Deleuze, publicada originalment en 1968. Se'n presenta un Spinoza que supera, en bona part, Descartes, precisament a través de la noció d'expressió, amb la qual va més enllà fins i tot de Leibniz. D'altra banda, Deleuze es manifesta partidari de "dues ètiques": la dels escolis i la de la resta.

DELEUZE, Gilles. *Spinoza: filosofía práctica*. Barcelona: Tusquets, 2001. L'original és de l'any 1970. Una segona edició, de 1981, modifica i augmenta alguns capítols. Sobre aquesta última, se'n fa la traducció castellana. Com a capítol 4, inclou un índex de conceptes spinozistes.

DELEUZE, Gilles. *En medio de Spinoza*. Buenos Aires: Cactus, 2003. El llibre recull deu classes impartides per Deleuze a Vincennes entre el 25 de novembre de 1980 i el 24 de març de 1981. Es pot dir que les classes tenen un tema en comú: la relació entre ontologia i ètica. Deleuze fa aquestes lliçons després de publicar *Mille Plateaux*.

DELLA ROCCA, Michael. *Spinoza*, New York: Routledge, 2008. Un dels llibres sobre Spinoza més interessants, a la par que controvertits, dels últims temps. Della Rocca usa com a clau de la seva línia interpretativa el Principi de Raó Suficient, fent de Spinoza el defensor d'una versió forta d'aquest principi.

FERNÁNDEZ GARCÍA, Eugenio; DE LA CÁMARA, María Luisa. *El gobierno de los afectos en Baruj Spinoza*. Madrid: Trotta, 2007. Una trentena d'especialistes aporten els seus estudis sobre les emocions en Spinoza. Recull els resultats d'un Congrés internacional celebrat el 2001. El llibre és un tribut a l'organitzador del Congrés Eugenio Fernández García, que va morir l'any 2005.

GIANCOTTI-BOSCHERINI, Emilia. *Baruch Spinoza, 1632-1677. La ragione, la libertà, l'idea di Dio e del mondo nell'epoca della borghesia e delle nuove scienze*, Roma: Editore Riuniti, 1985 (amb reedició del 1991). Giancotti era una especialista italiana en Spinoza, d'orientació marxista (malgrat tot, crítica amb la interpretació de Negri), autora del *Lexicon Spinozanum* (La Haia: Nijhoff, 1965) i també d'una edició de l'*Ètica*.

GUEROULT, Martial. *Spinoza*. 2 volums. París : Aubier-Montaigne, 1968-1974. Es pot dir que Gueroult (1891-1976) és un historiador de la filosofia professional, amb treballs de referència, a més d'aquest que comentem, sobre Leibniz, Malebranche, Descartes i Berkeley. Aquesta obra sobre Spinoza està incompleta. Hi havia previst un tercer volum que no es va publicar mai. Els volums publicats comenten les dues primeres parts de l'*Ètica*. Si calculem que la part de l'*Ètica* comentada ocupa unes 85 pàgines i que els dos volums del comentari sumen 1.200 pàgines, ens podem fer una idea de l'exhaustivitat del treball de Gueroult.

HAMPE, Michael; RENZ, Ursula; SCHNEPF, Robert (eds.): *Spinoza's Ethics. A collective Commentary*, Leiden-Boston: Brill, 2011. L'origen del llibre (2006) és un text en alemany orientat a posar al dia els lectors d'aquest idioma en els estudis sobre l'*Ètica* de Spinoza. Segueix l'ordre i divisió en cinc parts de l'*Ètica* i hi afegeix una sisena en què se n'analitza el context i la recepció.

KOISTINEN, Olli. *The Cambridge Companion to Spinoza's Ethics*. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. Obra col·lectiva, irregular i representativa dels estudis anglosaxons sobre l'*Ètica* de Spinoza.

MATHERON, Alexandre. *Individu et communauté chez Spinoza*. Paris : Les ed. de Minuit, 1969. Llibre de referència, precursor d'una lectura política, o amb potencialitats polítiques, de la filosofia de Spinoza.

MATHERON, Alexandre. *Le Christ et le salut des ignorants chez Spinoza*. Paris : Aubier-Montaigne, 1971. L'autor sosté la importància de la figura de crist per a Spinoza, en un sentit personal mes que no pas filosòfic.

MIGNINI, Filippo. *Introduzione a Spinoza*, Roma-Bari: Laterza, 1983. Llibre d'un bon especialista en Spinoza, autor també de l'edició crítica del *Breu Tractat* (l'Aquilà: Japadre editore, 1986).

MOREAU, Pierre-François, *Spinoza. L'expérience et l'éternité*, Paris: Presses Universitaires de France, 1994. El llibre centra l'atenció en investigar com es constitueix el sistema de l'Ètica, privilegiant així l'experiència i no tant l'organització de l'ordre geomètric. Segueix com a guia de lectura de Spinoza el lema «*sentimus experimurque nos aeternos esse*», “sentim i experimentem que som eterns” (E 5p23s).

NEGRI, Antonio. *La anomalía salvaje. Ensayo sobre poder y potencia en Baruch Spinoza*. Barcelona: Anthropos, 1993. L'edició original italiana és de 1981. Llibre de gran impacte, acusat de poc rigorós des de la perspectiva historiogràfica i filològica, és, en canvi la causa d'una gran dinamització dels estudis spinozians des de la vesant política, sobretot a França.

NEGRI, Antonio. *Spinoza y nosotros*. Buenos Aires: Nueva Visión, 2011. Llibre que desenvolupa la noció de “lluita de multituds” i li dóna un sentit de rebel·lió contra l'opressió i de construcció de la democràcia política.

VULLIAUD, Paul. *Spinoza d'après les livres de sa bibliothèque*. Paris: Éd. des Équateurs, 2012. La primera edició és del 1934. L'estudi explica Spinoza, i en particular la seva Ètica, a partir dels llibres que va deixar a la seva biblioteca. N'inclou l'inventari.

ZOURABICHVILI François. *Spinoza, Une Physique de la Pensée*, Paris: Presses Universitaires de Franc, 2002. Aquest llibre vol extreure totes les conseqüències de prendre's seriosament el “paral·lelisme” spinozià. Busca, en el pensament de Spinoza, la física, i el presenta així com un “materialisme total”.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE